

de vekslende Regeringer villet bryde, skønt det ikke er lovbestemt, at det skal være saaledes. Anden væsentlig praktisk Ulempe ved den gældende Ordning tror jeg i Virkeligheden ikke, der er. Men for at faa denne Ulempe fjernet, er det ikke nødvendigt at gaa saa vidt, som her foreslaaet. Det vil være tilstrækkeligt, at der gives Byraadene Ret til at vælge Formand. De kunde da vælge Borgmesteren, om de vilde, eller et andet Medlem, om de maatte foretrække dette. Hvis Lovforslaget kunde indskrænkes og ændres i Overensstemmelse hermed, vilde jeg finde det betimeligt og nyttigt. Ved en saadan Begrænsning vilde man med det samme være ude over Spørgsmaalet om Statens grundlovsmæssige Tilsyn med Kommunernes Styrelse. Bestemmelsen herom i Lovforslaget kan ikke anses fyldestgørende, idet der derefter kun skal kunne skrives ind fra Statens Side, for saa vidt den urigtige Beslutning ikke allerede er udført. Har man skyndt sig med at udføre Beslutningen, inden den er kommen til Amtmandens Kundskab, staar den ved Magt, hvis den ikke ellers maatte være ugyldig. Dette kan ikke være noget fyldestgørende statsligt Tilsyn.

At Kommunerne ville være bedst tjente med at beholde de kongelig udnævnte Borgmestre, naar Byraadene have Ret til at vælge Formand, tvivler jeg ikke om. Og det samme maa gælde fra Statens Standpunkt betragtet, idet Staten i høj Grad er interesseret i, at Kommunerne styres paa den bedste og mest forsvarlige Maade. Nogen legal Nødvendighed for en Reform i det foreslaaede Omfang er der ikke, idet den eksisterende Ordning ved Købstadkommunalloven af 1868 udtrykkelig er bestemt til at gælde, indtil en almindelig Omordning af Rets- og Administrationsforholdene finder Sted, men en saadan almindelig Omordning sker jo ikke ved Retsplejeloven af 1909. At denne Lov, naar den træder i Kraft, vil, saaledes som det er sagt, give Retsbetjentene saa meget at varetage, at de ikke tillige kunne overkomme at være Borgmestre, kan neppe paa Forhaand med Sikkerhed siges, det vil først kunne vise sig i Praxis. For Tiden, det skal jeg indrømme, ere de Borgmestre, der tillige ere Retsbetjente i større Jurisdiktioner, ofte stærkt optagne af Arbejde, men det dog neppe i højere Grad, end at en fuldt arbejdsdygtig Mand, der er egnet til den forskelligartede Gerning, naar han forstaar at indrette sig med den fornødne Medhjælp, vil kunne overkomme det. — Under alle Omstæn-

digheder ser jeg ikke, at der vilde være noget foregrebet ved foreløbig at indskrænke Reformen, saaledes som nævnt. Man kan jo altid gaa videre og helt udelukke Borgmesteren, hvis dette senere maatte findes ønskeligt. Derimod vilde det blive meget vanskeligt at foretage et Tilbageskridt, dersom Lovforslagets Vedtagelse maatte fortrydes. Fra den høje Regerings Standpunkt kunde jeg ogsaa tænke mig, det maatte være at foretrække, at Reformen indskrænkedes som berørt, idet den tilsvarende Ordning formentlig uden Betænkelighed kunde indføres ogsaa i Amtskommunerne, hvad der vilde være i Overensstemmelse med det Punkt af Venstres Program af 1909, der gaar ud paa, at Amdsraad og Byraad selv bør vælge deres Formand. Ganske samme Ordning haves allerede i et andet Raad, Amtsskoleraadet, og har der eksisteret i over 50 Aar. Man har der i Regelen valgt Amtmanden til Formand, men det er heller ikke uden Eksempel, at man har valgt et andet Medlem, som man har foretrukket for Amtmanden.

Fra alle Sider betragtet forekommer det mig derfor, at det vilde være heldigst foreløbig at indskrænke sig til at give Byraadene Ret til selv at vælge Formand. Det er et Fremskridt, hvorved de virkelige Mangler ved den gældende Ordning afhjælpes, uden at der foregribes noget. — Inden man gaar videre og lader den kongeligt udnævnte Borgmester helt forsvinde fra Byraadene, turde det vel ogsaa ligge nær at overveje Ordningen af den kommunale Styrelse i København og paa Frederiksberg for, saa vidt Forholdenes Forskellighed tillader det, at faa den størst mulige Ensartethed i Bykommunernes Styrelse. Denne Ordning, der er ældre end Provinskøbstædernes, har mest Lighed med den, der eksisterede i disse før Købstadkommunalloven af 1868, og Selvstyret i de to Kommuner er mere begrænset end i Provinskøbstæderne, uagtet det er Landets største Kommuner, som ellers naturligt gaa i Spidsen for den kommunale Udvikling. Styrelsen er jo delt i to Afdelinger, af hvilke i København Magistraten med den kongelig udnævnte Overpræsident som Formand og paa Livstid valgte, kongeligt stadfæstede Borgmestre foruden Raadmændene udgør den ene Afdeling, medens paa Frederiksberg Birkedommeren alene udgør en af de to Afdelinger.

Hvad øvrige Punkter og Enkeltheder i Lovforslaget angaar, da skal jeg ikke komme ind paa disse nu, da Lovforslaget